

Question Paper Code : 7282

M.A. (Semester-III) Examination, 2017

SANSKRIT

(वर्ग-‘ख’-साहित्यम्)

[Fourth Paper]

(रस सिद्धान्तः सौन्दर्यशास्त्रञ्च)

समयावधि:-घण्टात्रयम्

पूर्णाङ्काः : 70

निर्देश : केवलं पञ्च प्रश्नाः समाधेयाः। प्रतिवर्गं न्यूनतम एकः प्रश्नोऽवश्यं
ग्राह्यः। प्रथमः प्रश्नोऽनिवार्यः।

1. अधोलिखितानां लघुत्तरीयप्रश्नानामुत्तराणि प्रदीयन्ताम्।[3x10=30]

- (क) पूर्वत्र बहुवचनम् अत्र चैकवचनंप्रयुञ्जानस्यायशयः -
विमृश्यताम्।
- (ख) स्थायीभावाः
- (ग) चिरन्तनानां चायमेव पक्षः -अग चिरन्तनाः के ?
- (घ) तेन रतिरनुक्रियमाणा शृङ्गार इति तदात्मकत्वं तदप्रभवत्वं च
युक्तम् - कस्य आशयः ?

7282/100

(1)

[P.T.O.]

- (ड) चित्रतुरगन्यायः।
 (च) अनुकार्यः।
 (छ) सहृदयः।
 (ज) काव्यकला।
 (झ) व्यभिचारिज्ञानम्।
 (ञ) शुद्धीकरणम्।

प्रथमो वर्गः

2. व्याख्या विधेया। - [10]

“तत्र विभावश्चित्तवृत्तेः स्थायात्मिकाया उत्पत्तौ कारणम्। अनुभावश्च न रसजन्या अत्र विवक्षिताः। तेषां रसकारणत्वेन गणनानर्हत्वात्।”

3. व्याख्या करणीया - [10]

“विभावाः हि काव्यबलादनुसन्धेयाः। अनुभावाः शिक्षातः। व्यभिचारिणः कृत्रिमनिजानुभावार्जनबलात्। स्थायी तु काव्यबलादपि नानुसन्धेयः।”

द्वितीयो वर्गः

4. रससूत्रविवेचने भट्टनायकस्य विचारं स्वभाषया लिखत। [10]
 5. अभिनवगुप्तपादानुसारं परिशुद्धतत्त्वं किम् ? [10]

तृतीयो वर्गः

6. आचार्यकान्तिचन्द्रपाण्डेयानुसारं सहृदयत्वं किम् लिखत ? [10]
 7. आचार्यकान्तिचन्द्रपाण्डेयानुसारं भारतीयसौन्दर्यशास्त्रे अभिनवगुप्तस्य स्थानं कुत्रास्ति ? [10]

चतुर्थो वर्गः

8. पाश्चात्यसौन्दर्यशास्त्रं प्रति अरस्तुमहोदयस्यावदानं किमासीत् ? [10]
 9. काण्ट (KANT) महोदयस्य सौन्दर्यशास्त्रीयविचारं वर्णयत। [10]

----- X -----